

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Jacek Kościelniak**

Warszawa, dnia 10 sierpnia 2010 r.

**Pan
Marek Sawicki
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

KKT-4112-01-01/2010
S/10/002

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli - Departament Komunikacji i Systemów Transportowych - przeprowadziła w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (zwanym dalej MRiRW lub ministerstwem) kontrolę, której tematem było: **„Wykonywanie zadań przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie rejestracji statków rybackich, przyznawania dodatkowych limitów połowowych i rekompensat za przestoje”**. Kontrolą objęto okres od 2004 do 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym w dniu 20 lipca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, ocenia działania Ministra podejmowane w okresie objętym kontrolą, na rzecz racjonalnego wykonywania rybołówstwa w Polsce.

Formułując powyższą ocenę, NIK uwzględniła prawidłową realizację zadań w objętych kontrolą obszarach.

1. Potrzebę rejestrowania statków rybackich oraz zasady prowadzenia rejestru przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa regulowały przepisy unijne² oraz ustawa o rybołówstwie z dnia 19 lutego 2004 r..³

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Rozporządzenie Rady (WE) Nr 2371/2002 z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie ochrony i zrównoważonej eksploatacji zasobów rybołówstwa w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (Dz. U. L 358, s. 59 z 31.12.2002)

W świetle ustaleń kontroli, prowadzony w Ministerstwie rejestr statków rybackich zawierał dane wymagane przywołanymi wyżej przepisami. Oprogramowanie o nazwie System Informacji Rybołówstwa Morskiego (SIRM) zostało wdrożone w czerwcu 2003 r.. Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską, a realizacja nadzorowana przez Przedstawicielstwo KE w Warszawie.

Za racjonalne należy uznać podjęcie w listopadzie 2008 r. decyzji o zakupie nowego oprogramowania Systemu Informacji Rybołówstwa Morskiego. Przedsięwzięcie to, podjęte zostało w związku z potrzebą dostosowania systemu rejestrowania i raportowania działalności połowowej do zmienionych w grudniu 2006 r. przepisów prawa unijnego⁴. Było ono (według ustaleń kontroli) pod względem kosztów porównywalne do kosztów modernizowania oprogramowania z 2003 r., ale uwzględniając elementy eksploatacyjne korzystniejsze. Odnotować jednak należy, że w okresie prowadzenia czynności kontrolnych nowy system rejestrowania statków rybackich (System e-logbook) pozostawał na etapie wdrażania pomimo, że z umownych deklaracji wynikało, że pełne wdrożenie nowego systemu do eksploatacji powinno nastąpić na początku 2010 r.

1.1. Zgodnie z postanowieniami rozporządzeń Komisji (WE) Nr 2371/2002 i Nr 26/2004, Państwa Członkowskie miały obowiązek składania raportów: kwartalnych (z rejestru statków rybackich) i rocznych (przedstawiających działania Państwa Członkowskiego zmierzające do osiągnięcia trwałej równowagi pomiędzy zdolnością połowową a dostępnymi zasobami). W okresie objętym kontrolą, MRiRW przygotowało (na podstawie danych wpisanych do rejestru) i przesłało do Komisji Europejskiej pięć raportów rocznych o polskiej flocie rybackiej. Komisja Europejska nie zgłaszała uwag do zawartości raportów ani też do funkcjonowania źródła danych zawartych w raportach (SIRM).

2. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi zastrzeżeń do działalności Ministerstwa związanej z dostosowywaniem potencjału polskiej floty rybackiej do dostępnych zasobów ryb.

Dostosowanie takie odbywało się przy pomocy środków finansowych z Instrumentu Finansowego Wsparcia Rybołówstwa (SPO 2004-2006) oraz Europejskiego Funduszu Rybackiego (PO RYBY 2007-2013).

oraz rozporządzenie Komisji (WE) Nr 26/2004 z dnia 30 grudnia 2003 r. dotyczące rejestru statków rybackich Wspólnoty (Dz. U. UE L 5, s. 25 z 9.01.2004), ustanawiające przepisy wykonawcze do polityki dotyczącej floty wspólnotowej określonej w rozdziale III rozporządzenia Rady (WE) Nr 2371/2002.

³ Dz. U. z 2004 r. Nr 62, poz. 574 ze zm.

⁴ Rozporządzenie Rady (WE) Nr 1966/2006 z dnia 21 grudnia 2006 r. w sprawie elektronicznej rejestracji i raportowania działalności połowowej oraz w sprawie środków teledetekcji (Dz. U. L 409, s. 1 z 30.12.2006).

Badania kontrolne nie wykazały przypadków nieprawidłowości w działaniach i decyzjach podejmowanych w tym obszarze.

Rezultatem tych działań było zmniejszenie (w okresie objętym kontrolą) limitu zdolności połowowej mierzonej pojemnością brutto statków (GT) o 32,9 %, a mierzonej mocą ich silników o 39,7%.

3. W ocenie NIK w sposób rzetelny monitorowany był fragment działalności dotyczący zagospodarowania zdolności połowowej niewykorzystywanej do wykonywania rybołówstwa (tzw. wolna zdolność połowowa) i pozostającej w dyspozycji państwa członkowskiego (Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi). Rozdysponowywaniem tego potencjału połowowego zajmował się powołany w tym celu przez Ministra RiRW „Zespół do spraw sposobu segmentacji floty rybackiej i podziału potencjału połowowego”. W skład tego Zespołu oprócz pracowników ministerstwa wchodziła przedstawiciele instytucji naukowych oraz organizacji zrzeszających rybaków i producentów rybnych. Zdaniem NIK kolegiarna forma ustalania zasad rozdziału wolnej zdolności połowowej pomiędzy występujących o nią właścicieli statków dawała gwarancję rzetelnego i sprawiedliwego zagospodarowania tego potencjału.

Odnosząc przy tym należy, że rozdzielanie wolnej zdolności połowowej nie zostało określone szczegółowo ani w prawie unijnym ani w polskim.

4. W bezpośrednim związku z limitowaniem zdolności połowowej pozostają decyzje o okresowym lub całkowitym zaprzestaniu działalności połowowej, a to z kolei wywołuje potrzebę udzielania pomocy publicznej (rekompensat) z tego tytułu.

Działania w powyższym zakresie regulują przepisy unijne z 2006 i 2008 r.⁵ Wskazania Unijne uwzględnione zostały w Programie Operacyjnym pn. „Zrównoważony rozwój rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich w latach 2007 – 2013”. Wcześniej, natomiast w Programie Operacyjnym „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004 – 2006”.

Zgodnie z analizowaną w toku kontroli dokumentacją sprawy rekompensat prowadzi (na podstawie Umowy) Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, natomiast do zadań MRiRW należy rozstrzyganie kwestii spornych i przedstawianie merytorycznych opinii w kwestiach budzących wątpliwości.

⁵ Postanowienia rozporządzeń Rady (WE): Nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (art. 24), (Dz. U. UE L 223, s. 1 z 15.08.2006 r.) oraz Nr 744/2008 z 24 lipca 2008 ustanawiające tymczasowe szczególne działanie mające na celu wspieranie restrukturyzacji flot rybackich Wspólnoty Europejskiej dotkniętych kryzysem gospodarczym (art. 6), (Dz. U. UE L 202, s.1 z 31.07.2008 r.).

Badania kontrolne dokumentacji dotyczącej realizacji przez MRiRW zadań w ramach udzielania pomocy finansowej nie wykazały rozbieżności w stosunku określonego w Umowie zakresu współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

5. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia prowadzenie w MRiRW postępowań odwoławczych od decyzji organów I instancji w zakresie wydawania zezwoleń połowowych. Na podstawie trzech takich spraw stwierdzono, że postępowania odwoławcze toczyły się według przepisów prawa procesowego i prawa materialnego z uwzględnieniem zasad ogólnych wynikających z art. 6 - 12 KPA. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie istotne elementy określone w art. 107 § 1 KPA. W uzasadnieniach zamieszczano wykładnie polskich norm prawnych. Przytaczano ponadto Rozporządzenie Rady (WE) nr 1941/2006 z dnia 11 grudnia 2006 r. ustalające wielkości dopuszczalnych połowów i inne związane z nimi warunki dla niektórych zasobów rybnych i grup zasobów rybnych mające zastosowanie do Morza Bałtyckiego na 2007 r.⁶.

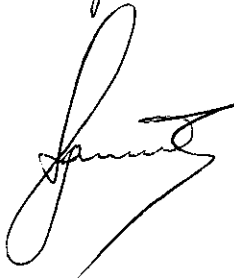
Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli, wnosi o:

- doprowadzenie do wdrożenia (w możliwie krótkim okresie) docelowej obsługi informatycznej Systemu Informacji Rybołówstwa Morskiego.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium NIK.

z poważaniem

⁶ Dz. U. UE L 367, s. 1 z 22.12.2006 r.